

AVDELING FOR UTDANNING

Kvalitetsrapport for OsloMet Studieåret 2021–2022

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Innholdsfortegnelse

Tilbake til den samme virkeligheten – eller til en ny?	2
Kapittel 1 Oppsummering, hovedutfordringer og tiltak.....	4
Kapittel 2 Utdanningskvalitet ved OsloMet	7
2.1 Kvalitetsarbeid.....	7
2.2 Måltall.....	7
2.3 Studieportefølje	9
Kapittel 3 Tematisk rapportering for bachelor- og masterutdanningene.....	10
3.1 Internasjonalisering	10
3.2 Veiledning, undervisnings- og vurderingsformer (inkludert praksis)	11
3.3 Ansatte og deres kompetanse	13
Kapittel 4 Tematisk og årlig rapportering for forskerutdanningene	15
4.1 Generelt om utviklingen	16
4.2 Tematisk rapportering: Internasjonalisering	17
4.3 Årlig rapportering.....	19
Vedlegg Oppsummering av ph.d.-undersøkelsen 2022	25

Tabelloversikt

Tabell 1 Resultatoppnåelse utdanning 2020-2022 Kilde: DBH Nasjonale styringsparametre og Studiebarometeret	8
Tabell 2 Indikatorer internasjonalisering 2020-2022.....	10
Tabell 3 Veiledning, undervisnings- og vurderingsformer 2020-2022. I 2022 ble spørsmålene i Studiebarometeret om bruk av digitale verktøy endret i så stor grad at de ikke svarer på det samme som tidligere, vi har derfor ikke tatt med gjennomsnitt her. Spørsmålene om faglig ansattes forventninger ble tatt helt ut av undersøkelsen.	11
Tabell 4 Indikatorer ansatte og deres kompetanse 2020-2022	13

Figuroversikt

<i>Figur 1 Avlagte doktorgrader ved OsloMet etter program og enhet. 2015-2022. Programmet PHDS omfatter her også PHBIB og PHDSASP. Kilde: OsloMet/FS.....</i>	16
<i>Figur 2 «Jeg er godt integrert i forskningsgruppen ved OsloMet». 2019-2022. Kilde: OsloMet, ph.d.-undersøkelsen</i>	20
<i>Figur 3 Det generelle psykososiale miljøet i programmet er godt. 2022. Per program. Kilde: OsloMet, ph.d.-undersøkelsen.....</i>	21
<i>Figur 4 Gjennomføringsgrad ved OsloMets doktorgradsutdanninger etter 3 til 10 år per 2022. Kumulerte tall. Kilde: OsloMet, FS.....</i>	22
<i>Figur 5 Utvikling i antall disputaser ved OsloMet etter program. 2014 – 2022. Kilde: OsloMet/FS</i>	23

Tilbake til den samme virkeligheten – eller til en ny?

2022 har i stor grad blitt et post-pandemisk «normalår», selv om lite tydet på det da vi startet på det nye året. Fra full nedstengning i januar, tok både samfunnet og undervisningen en rask u-sving tilbake mot det vi før 2020 tenkte på som normalen. Når vi ser på tallene for OsloMet fra høstsemesteret 2022, ligner mye på den virkeligheten vi tidligere kjente. OsloMet har omtrent den samme aktiviteten som tidligere på bachelornivå, mens vi har økt aktiviteten på master med flere nye masterprogram og etablert et nytt ph.d.-program i innovasjon for bærekraft. Vurderingsformene vi benytter oss av ser heller ikke ut til å være dramatisk endret: Mens 51 prosent av vurderingene var eksamen under tilsyn (skoleeksamen) i 2019, er andelen kun litt lavere for 2022: 44 prosent.

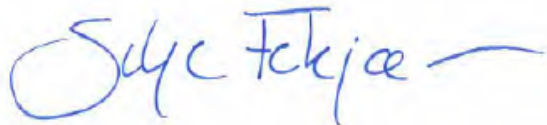
Undervisningsformene våre er heller ikke så ulike fra 2019: I høstsemesteret 2022 var 93 prosent av undervisningen planlagt å gå fysisk, 6 prosent digitalt og 1 prosent hybrid. Når vi igjen kan velge, ser det altså ut til at hybrid undervisning, i den formen hvor studenter på skjerm og i klasserom undervises parallelt, i stor grad velges bort. Istedenfor å diskutere for eller imot digital undervisning, bør vi etter pandemien i større grad diskutere hvorfor vi ønsker digital undervisning, og i hvilke former og på hvilke kurs vil digital undervisning gi bedre læringsutbytte.

Samtidig som mye ser ut til å være tilbake til den samme virkeligheten som vi kjente, er det også noe som har endret seg. Mest i øyenfallende, og mest bekymringsverdig, er tallene som viser at studentene våre har det dårligere. I SHOT-undersøkelsen om studenters psykiske helse ser vi blant annet at en tredjedel av våre studenter svarer at de ofte eller svært ofte er ensomme og så mange som 37 prosent opplever alvorlige psykiske plager. Enkelte av resultatene fra ph.d.-undersøkelsen gir også grunn til bekymring: Selv om mange har det bra, er det for mange av våre ph.d.-kandidater som opplever lite integrasjon i det sosiale og faglige miljøet.

Når vi skal prøve å forbedre de områdene hvor våre studenter og stipendiater ser ut til å trenge bedre oppfølging, skjer det innenfor en mer begrenset økonomisk situasjon. Årets bevilgninger og politiske signaler for sektoren tyder på at universiteter og høyskoler må venne seg til strammere budsjetter i tiden fremover. Studieavgift for internasjonale studenter fra land utenfor EØS og Sveits blir innført i 2023, selv om institusjonene ønsket det annerledes. For oss betyr det at det blir viktig å prioritere innenfor de rammene vi har. Tiltakene vi foreslår å prioritere er blant annet midler til mentorordning for studenter, støtte til utdanningsfaglig utvikling lokalt, og en fordeling av rommene våre som i større grad sikrer lokal tilknytning for studentene. Vi jobber også for at vår nye campus på Romerike skal bli en levende campus, med tett kontakt mellom studenter og undervisere.

Sammenligner vi med situasjonen i 2019, er OsloMet både likt seg selv og endret på noen områder. Går vi enda lenger tilbake i historien, finner vi linjer som har vært konstante over mye lengre tid. Mange av studentene som begynte på vår jordmorutdanning for over 200 år siden var de første i sin familie som tok utdanning. OsloMet i 2023 er fremdeles et universitet som gir muligheter for utdanning også for de som ikke er født inn i akademien. Omtrent halvparten av studentene våre kommer fra en familie hvor ingen av foreldrene har høyere utdanning. OsloMet ønsker å gjøre veien til akademien nærmere ved å være synlig i en bydel hvor veien kan være lang. Vi har derfor etablert en egen avdeling på Holmlia, for å være tett på: for å rekruttere, men også for å bidra i lokalsamfunnet. OsloMet var, og er et klassereiseuniversitet. Det betyr både at vi har et ekstra ansvar for å ta imot studentene våre på en god måte, og at arbeidet vi gjør for å tilby god utdanning er enda mer meningsfullt.

Oslo, 14.02.23

Silje Fekjær

Professor, prorektor for utdanning, OsloMet

Kapittel 1 Oppsummering, hovedutfordringer og tiltak

Kvalitetsrapporten gir innledningsvis en kort status på det løpende kvalitetsarbeidet, resultater på noen indikatorer for utdanningsområdet og endringer i studieporteføljen. I tillegg rapporteres det på utvalgte tematiske områder for henholdsvis bachelor- og masterutdanninger, og forskerutdanninger.

Vi gjør oppmerksom på at selv om kvalitetsrapporten gjelder for studieåret 2021–2022, så er nyere data og undersøkelser inkludert for å gjøre rapporten mest mulig relevant. Det er utarbeidet egne kvalitetsrapporter på fakultet-, institutt- og programnivå som gir nærmere informasjon om kvalitetsarbeidet og planlagte tiltak. Fakultetsrapportene er vedlagt.

I studieåret 2021-2022 var covidtiltakene avsluttet, og universiteter og høyskoler kunne vende tilbake til en normal studiehverdag. Samtidig viste SHOT-undersøkelsen og andre studentundersøkelser at studentene generelt sett er noe mindre tilfredse med sine utdanninger og tilværelsen som student enn de var før covid.

OsloMet har hatt stabil studiepoengproduksjon de siste tre årene, og antall kandidater fra bachelorutdanningene i 2022 er likt antallet i 2021. Antallet masterkandidater øker, noe som har sammenheng med at det er etablert flere nye utdanningstilbud på masternivå. Andelen bachelorstudenter som har gjennomført utdanningen sin på normert tid har økt i perioden 2020-2022. Blant masterstudentene gikk andelen som gjennomførte på normert tid kraftig opp i 2021. Andelen har falt i 2022 og er lav, men den er fortsatt noe høyere enn i 2020. Det er vanskelig å vurdere i hvor stor grad studenttilfredshet og andre resultater er påvirket av forhold knyttet til covidpandemien.

Læringsmiljø

Flere fakulteter melder om at nedgangen på flere indikatorer gir grunn til å anta at pandemien har hatt en betydelig innvirkning på undervisning og læringsmiljøet studieåret 2021-2022.

Samtidig rapporteres det om at midlene gjennom Studentpakkene fra Kunnskapsdepartementet har vært viktige for studentenes læring og for læringsmiljøet - både i pandemien og i tiden etterpå, og at Studentpakkene har gjort det mulig å gjøre ekstra mye i en ekstra viktig periode. Tiltakene som særlig trekkes fram som vellykkede er økt bruk av studentmentorer og studentassistenter, samt sosiale og fagsosiale aktiviteter for studentene på campus. Flere fakulteter ønsker å undersøke muligheten for å videreføre disse tiltakene, for å fortsette styrkingen av det psykososiale læringsmiljøet ved studieprogrammene.

Videreutvikling av det fysiske læringsmiljøet trekkes også fram som viktig av flere. Både timeplan og romsituasjon vises til som faktorer som skaper misnøye og som påvirker læringsmiljøet negativt. Studentene i Pilestredet har undervisning i rom som er spredt over hele campus, og mangelen på stedstilhørighet gjør det vanskelig å etablere gode studentmiljøer. For HV nevnes det også at usikkerhet rundt ny campus på Romerike har påvirket studenter og ansatte på Kjeller, og at det er grunn til å tro at dette har påvirket flere indikatorer for utdanningskvalitet.

Totalt sett er det godt lærings- og arbeidsmiljø for doktorgradskandidatene ved OsloMet. Det er noen forskjeller mellom fakultetene og senterne med hensyn til integrering i forskningsgrupper/fagmiljø og psykososialt arbeidsmiljø.

Den gode studentopplevelsen

Det strategiske programmet Den gode studentopplevelsen startet opp i 2020, og avsluttes i 2023. Den gode studentopplevelsen skal bruke det siste året til å følge opp tiltak og prosjekter, jobbe med å synliggjøre resultatene, identifisere synergieffekter mellom tiltak og å tilrettelegge for erfaringsutveksling. Den gode studentopplevelsen bruker følgeforskning til justering og prioritering underveis, og som bidrag til læring og kunnskapsutvikling på OsloMet og i sektoren.

Følgeforskningen leverte delrapport 1 (*Analyse av kritiske suksessfaktorer og effektmål*) i mars 2022. Den ga blant annet anbefalinger om organisatoriske forutsetninger for å lykkes med utviklingsarbeid som program, og hvordan studenter kan involveres mer systematisk i arbeidet. Delrapport 2 (*Kartlegging av programporteføljen*) ble levert i oktober 2022, og ga en analyse av tiltak og prosjekter knyttet til potensiale for skalering og spredning i OsloMet. Delrapport 3 skal leveres i løpet av 2023. Der skal tematikken fra delrapport 2 utdypes, med fokus på organisasjonslæring. I tillegg skal det gjøres en gjennomgang av relevant forskning.

Prosjekter og tiltak i Den gode studentopplevelsen varierer mellom å være generiske, fagspesifikke og en blanding av generiske/fagspesifikke. Det er stor variasjon i temaer, men det er også noen temaer som går igjen på tvers av flere tiltak/prosjekter, og som det kan være aktuelt å utforske synergieffekter og muligheter for samarbeid på tvers av enheter innenfor. Dette gjelder for eksempel bruk av studenter som ressurser for andre studenter, ulike tilnærminger til språkstøtte, samt tiltak som er rettet mot å støtte gjennomføring for masterstudenter. For flere av prosjektene/tiltakene vurderer følgeforskningen likevel potensialet for videreføring som usikkert, fordi dette forutsetter både faglig og administrativ forankring i linjen samt finansiering. Imidlertid kan en slik investering vurderes i lys av potensiale for blant annet å støtte gjennomføring og hindre frafall.

Gjennomstrømming

Universitetsstyret behandlet 10. februar 2021 en sak om gjennomstrømming på master- og doktorgradsprogrammene ved OsloMet. Bakgrunnen var bl.a. at Kunnskapsdepartementet gjennom tildelingsbrev ba OsloMet om å styrke innsatsen på området. To arbeidsgrupper utarbeidet rapporter om gjennomstrømming på henholdsvis master- og ph.d.- programmene, som inneholdt mulige tiltak for å øke gjennomstrømming. Disse har blitt fulgt opp på fakultetene og gjennom saker i OsloMets FoU- og utdanningsutvalg. Fakultetene viser i sine kvalitetsrapporter at de arbeider med å øke gjennomstrømmingen. Videre oppfølging av arbeidet med gjennomstrømming skjer primært på fakultetene og SPS, men det kan bli aktuelt med en ny sak i OsloMets utdanningsutvalg i 2023.

Tiltak som bør prioriteres ved OsloMet

Med utgangspunkt i utfordringer knyttet til det psykososiale læringsmiljøet ved OsloMet, og for å styrke arbeidet med utvikling av utdanningskvalitet, vil utdanningsutvalget jobbe videre med fem tiltak. Tiltakene legges frem i den ordinære budsjettprosessen for OsloMet:

1. Tiltak for et godt psykososialt læringsmiljø
Å ivareta et godt psykososialt læringsmiljø er en utfordring ved OsloMet og en viktig oppgave. Erfaringer med bruk av studentassistenter og mentorordninger er gode, og vellykkede tiltak bør videreføres også etter at KDs ekstrabevilgninger bortfaller.
2. Støtteordning til utdanningsfaglig utvikling i utdanning på bachelornivå
For å gi incentiver til utdanningsfaglig utvikling foreslås det å avsette et større beløp i budsjettet i perioden 2024-2026, som fordeles flatt til fakultetene, og der prodekanene gis

oppgaven med å tildele midler til støtteverdige utviklingsprosjekter. 5-årige masterutdanninger vil favnes av ordningen.

3. Romfordeling i timeplanleggingen som støtter opp om studentmiljø
Prinsippene for timeplanlegging som omhandler bygningsnærhet bør styrkes videre med mål om at studentene har mer undervisning i bygningen som tilhører deres fagmiljø. Det påbegynte arbeidet med utvikling av prinsippene utvikles videre.
4. Informasjonstilgang for doktorgradskandidatene
Kartlegge og identifisere tiltak for å bedre informasjonstilgang for doktorgradskandidatene på nettsidene. Tilbakemeldingen fra doktorgradskandidatene er at vanskelig tilgjengelig informasjon påvirker det psykososiale arbeidsmiljøet negativt. FoU-avdelingen følger opp saken.
5. Det psykososiale arbeidsmiljøet for doktorgradskandidatene
FoU-avdelingen skal i samarbeid med programlederne undersøke hvordan man kan bedre det psykososiale arbeidsmiljøet til doktorgradskandidatene.

FoU-utvalget ved OsloMet er orientert om tiltakene.

Kapittel 2 Utdanningskvalitet ved OsloMet

2.1 Kvalitetsarbeid

Det systematiske kvalitetsarbeidet foregår på alle nivåer fra emne til studieportefølje. Forskerutdanningene praktiserer sluttevaluering ved avslutningen av hver gjennomføring av et emne. På bachelor- og masternivå skal alle emner evalueres hver gang de gjennomføres, og det skal gjennomføres en anonym sluttevaluering minst hver tredje gang et emne gjennomføres. Forskerutdanningene praktiserer sluttevaluering ved avslutningen av hver gjennomføring av et emne. Kvalitetssystemet understreker at emneansvarlige har metodefrihet til å velge ulike evalueringsformer ut fra hva som vil gi de beste mulighetene til å gjøre emnene bedre. Emneansvarlige står fritt til å gjennomføre underveisevalueringer også de semestrene der de gjennomfører sluttevaluering. Anonyme sluttevalueringer gir studentene en mulighet til å uttrykke seg fritt på et tidspunkt der de har vært gjennom hele emnet. Samtidig tyder forskningen på at man også bør variere med andre former for evaluering, som kan gi andre innspill til konkrete forbedringer av emnet, både underveis og før neste gjennomføring.

For å støtte opp under arbeidet med anonyme sluttevalueringer på bachelor- og masternivå skal OsloMet ta i bruk sektorløsningen CES emneevaluering (tidligere EvaluationKIT). Dette er et digitalt verktøy for emneevalueringer i Canvas som også gir mulighet til å sammenligne resultater over tid og mellom emner i et studieprogram. Våren 2022 ble det gjennomført en pilot med 26 emner. Høsten 2022 gjorde prosjektet verktøyet tilgjengelig for alle emner, og 94 emneansvarlige ved 112 emner tok det i bruk. Evalueringen av gjennomføringen tyder på at verktøyet svarer på et ønske hos mange emneansvarlige, og at de i hovedsak hadde gode erfaringer med utprøvingen.

Prosjektet har gjort flere forbedringer knyttet til veiledning og informasjon til emneansvarlige, og varsling til studentene. Prosjektet følger også opp mot Sikt og Watermark, som er leverandør av verktøyet, da det er behov for oppfølging av hvordan Sikt og Watermark har levert på kontrakt.

Fakultetene gir tilbakemeldinger om at rapporteringen på utdanningskvalitet involverer mange ansatte, er tidkrevende og at ikke all rapportering oppleves som nyttig. Seksjon for analyse og kvalitetsutvikling ønsker på bakgrunn av dette og internrevisjonens gjennomgang av arbeidet med utdanningskvalitet ved OsloMet å videreføre sitt arbeid med å redusere mengden rapportering i det systematiske kvalitetsarbeidet. I første omgang er planen å invitere til et samarbeid med fakultetene om å prøve ut nye løsninger.

2.2 Måltall

Resultatene for 2022 på indikatorene i OsloMets måltavle er gode både når det gjelder studiepoengsproduksjon og kandidattall på alle nivåer. I forhold til 2021 er det en liten nedgang i antall disputaser i 2022.

2022 har i liten grad vært preget av pandemi, og dermed ser vi en solid økning i antall utvekslingsstudenter i 2022. Utveksling og internasjonalisering blir ytterligere kommentert under den tematiske rapporteringen i [3.1 Internasjonalisering](#).

Det er en økning i andel bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid, og OsloMet ligger over det nasjonale snittet for statlige institusjoner på 53,5 i 2021 (publiseringstall for 2022 er ikke gitt). Andel masterstudenter som gjennomførte på normert tid i 2022 var 49,1 %. Andelen har gått noe ned sammenlignet med 2021, men er høyere enn i årene 2018-2020. Både Fakultet for lærerutdanning og internasjonalisering (LUI) og Fakultet for teknologi, kunst og design (TKD) har en

nedgang fra forrige studieår, mens Fakultet for helsevitenskap (HV) og Fakultet for samfunnsvitenskap (SAM) har en økning blant sine masterstudenter. Som nevnt innledningsvis har det vært en bevisst satsning på økt gjennomstrømming ved fakultetene. Andelen doktorgradskandidater som gjennomfører innen seks år har økt fra 2021 og ligger på 71,7 prosent i 2022. Alle fakultetene har en gjennomføringsprosent på 60 prosent eller bedre.

Studentene blir i OsloMets sisteårsundersøkelse Sisteårsstudenten spurt om hvordan de opplever at de var forberedt for praksis, om samarbeidet med praksisstedet var godt, om teori var relevant for praksis og hvorvidt de opplevde at praksiserfaringer ble anvendt i undervisningen i etterkant av praksisoppholdet. Bachelorstudentenes tilfredshet i disse spørsmålene har sunket gradvis de tre siste årene. Studentene er minst tilfreds med samarbeid med praksisstedet. LUI skårer gjennomgående høyere på alle spørsmål knyttet til praksisspørsmål enn øvrige fakulteter.

I den nasjonale undersøkelsen Studiebarometeret blir både bachelor- og masterstudenter spurt om opplevd tilfredshet med eget studieprogram. Begge studentgruppene besvarer dette spørsmålet i starten av sitt andre studieår. I 2022 skårer OsloMet 0,2 poeng lavere på opplevd tilfredshet med eget studietilbud enn de nasjonale resultatene. Både nasjonale resultater og OsloMets resultat har gått ned 0,2 siden 2021. Dette er et resultat vi ikke kan si oss fornøyd med. De foreslåtte tiltakene (se side 5-6) er tiltenkt å bedre dette, ved blant annet å satse på studentassistenter og støtte til utdanningsfaglig utvikling. Samtidig legger vi merke til at Studiebarometeret også viser positive utviklingstrekk for OsloMet: Studentene våre er mer fornøyd med det sosiale miljøet og mer motiverte for studiet enn de var ved forrige undersøkelse. Noe digital undervisning i form av streaming av forelesninger ble videreført i studieåret 2021–2022. Formen er lite motiverende for studentene og bidrar i liten grad til sosial interaksjon med fagmiljø og medstudenter, noe som har spesielt stor betydning tidlig i studieløpet.

Resultatoppnåelse utdanning	2020	2021	2022	Status
Antall studiepoeng (SP) pr heltidsekvivalent (egenfinansiert)	52,9	52,2	51,7	●
Antall uteksaminerte kandidater – bachelor	3390	3127	3865	●
Antall uteksaminerte kandidater – master	710	821	1090	●
Antall disputaser - ph.d.	31	49	45	●
Antall utvekslingsstudenter > 3 måneder	321	411	788	●
Andel bachelorstudenter som gjennomfører på normert tid	55,7	56,7	59,8	●
Andel masterstudenter som gjennomfører på normert tid	44,0	52,4	49,1	●
Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år	76,3	64,5	71,7	●
Studenters (BA) vurdering av praksis ved OsloMet	3,8	3,7	3,6	●
Studenters helhetsvurdering av utdanningene ved OsloMet	4,0	3,7	3,6	●

Tabell 1 Resultatoppnåelse utdanning 2020-2022

Kilde: DBH Nasjonale styringsparametre og Studiebarometeret

2.3 Studieportefølje

Utviklingen i tilbudet av studier påvirkes først og fremst av nyetableringer. Hovedregelen er at etablering gjøres gjennom omdisponeringer innenfor fakultetenes ramme. Dette sørger for at insentivene til å vedlikeholde oppdaterte tilbud med gode søkertall og gjennomstrømming ligger hos fakultetene. OsloMet etablerte to nye studieprogrammer i 2022.¹ Universitetsstyret godkjente i september 2022 et nytt ph.d.-program i innovasjon for bærekraft. Universitetsstyret etablerte også et nytt bachelorstudium i matematikk, fysikk og informatikk. Begge programmene er utviklet ved TKD, og har oppstart høsten 2023.

Gjennom kvalitetsrapporten gis styret et overblikk over den overordnede utviklingen i OsloMets studieprogrammer. Avdeling for utdanning arbeider med utforming av en sak som gir styret informasjon om planlagt utvikling av studieporteføljen, slik at kommende nyetableringer er kjent for styret før de kommer til vedtak.

¹ Hele 6 nye masterstudier ble etablert høsten 2021, dette ble omtalt i fjorårets kvalitetsrapport.

Kapittel 3 Tematisk rapportering for bachelor- og masterutdanningene

I dette kapitlet ser vi nærmere på utvalgte temaer for bachelor- og masterutdanningene. Bakgrunnen for tematisk rapportering er at det jobbes langsiktig med flere av utfordringene som gjelder utdanningskvalitet. Det er sjelden større endringer i status fra et år til et annet, og dermed ikke hensiktsmessig å rapportere på alle kvalitetsområder på årlig basis. For studieåret 2021-2022 rapporteres det på følgende tre temaer:

- ✓ Internasjonalisering
- ✓ Veiledning, undervisnings- og vurderingsformer (inkludert praksis)
- ✓ Ansatte og deres kompetanse

3.1 Internasjonalisering

Indikator	2020	2021	2022
Antall utvekslingsstudenter > 3 måneder (Styringsportalen)	317	403	788
Antall emner på engelsk (Styringsportalen)	473	505	589
Andel ja på spørsmålet «Har du fått undervisning som har gitt deg internasjonal og flerkulturell kompetanse» (Sisteårsstudenten)	BA 63 %	BA 58 %	BA 61 %
	MA 58 %	MA 54 %	MA 58 %
Andel ja på spørsmålet «Har du deltatt i nettbaserte grupper med studenter fra andre land?» (Sisteårsstudenten, kun stilt i 2022)	-	-	BA 15 %
	-	-	MA 13 %

Tabell 2 Indikatorer internasjonalisering 2020-2022

Etter to år med redusert aktivitet på internasjonal utveksling pga. covid, har OsloMet i 2022 det høyeste antallet utvekslingsstudenter hittil. 794 studenter har utvekslet i 3 måneder eller mer (i årene før pandemien lå tallet på rundt 700). Av disse var 452 utenlandske studenter som kom til OsloMet, mens 342 av OsloMets studenter reiste ut. De fleste (577) utvekslingsopphold skjer innenfor rammen av Erasmus + avtaler. Omfanget av utveksling med kortere varighet enn 3 måneder var 66 studenter² (15 inn, 51 ut). Erfaring med internasjonalt samarbeid og kunnskap om deres profesjons virksomhet i andre land gir viktig læring og nye perspektiver på egen profesjonsutøvelse. Det er derfor positivt at vi har en økning i omfanget av internasjonal utveksling. Andelen studenter som reiser på utveksling er likevel relativt lav. Ikke alle studenter har lyst eller anledning til å reise på et lengre utvekslingsopphold. Spesielt utdanninger som har mange studenter som kombinerer studier med fast arbeid, som f.eks. yrkesfaglærerutdanningene, har få studenter som vil reise ut.

² Tableau/STAR/UTV1 Utveksling

Fakultetene arbeider for å øke omfanget av utveksling ytterligere. De viktigste tiltakene er gjennomgang og videreutvikling av avtaleporteføljen, tilrettelegging gjennom å etablere «utvekslingsvinduer» i programmene, samt tilby emner/emnepakker på engelsk. Antall emner som tilbys på engelsk har økt betydelig de siste tre årene (fra 473 til 589). Flere fakulteter løfter opp et dilemma knyttet til læringsutbyttet til norske bachelorstudenter når emner undervises på engelsk.

Ulike former for internasjonalt samarbeid som skjer digitalt kan gi verdifull internasjonal erfaring hjemmefra. Andelen som har deltatt i et slikt tilbud er relativt lav, og her er det et potensiale som kan utnyttes i større grad. Et flertall av studentene ved OsloMet har imidlertid fått undervisning som gir dem internasjonal og flerkulturell kompetanse. Dette tyder på at de fleste studieprogrammer lykkes i tiltakene sine for «internasjonalisering hjemme».

TKD, som har en stor andel av OsloMets internasjonale helgradsstudenter på sine masterprogrammer, har i 2022 undersøkt i hvilken grad denne gruppen studenter lykkes med sine studier. Antall søkere er svært høyt sett i forhold til antall studieplasser og det brukes mye ressurser på søknadsbehandling. Samtidig tiltrekker de seg ikke de beste studentene. Studieprogresjonen blant disse studentene er lav og frafallet høyt (av 50 studenter som skulle vært ferdige våren 2021 har 20 fullført så langt). TKD vurderer å redusere studieplassene for studenter fra utenfor EU. Med innføring av studieavgift for studenter fra land utenfor EU/EØA forventes det imidlertid langt færre søkere.

3.2 Veiledning, undervisnings- og vurderingsformer (inkludert praksis)

Indikator	2020	2021	2022	Nasjonalt snitt 2022
Studentenes tilfredshet med undervisning (indeks Studiebarometeret)	3,7	3,6	3,6	3,6
Studentenes tilfredshet med veiledning (indeks Studiebarometeret)	3,3	3,2	3,3	3,3
Faglig ansattes forventninger til studentene (indeks Studiebarometeret)	3,7	3,7	-	-
Bruk av digitale verktøy (indeks Studiebarometeret)	3,2	3,2	-	-
Studentenes tilfredshet med vurderingsformene (indeks Studiebarometeret)	4	3,8	3,9	3,9
Studentenes tilfredshet med praksisstudiene (indeks Sisteårsstudenten, evt. praksisevaluering)	3,8	3,8	3,6	-

Tabell 3 Veiledning, undervisnings- og vurderingsformer 2020-2022. I 2022 ble spørsmålene i Studiebarometeret om bruk av digitale verktøy endret i så stor grad at de ikke svarer på det samme som tidligere, vi har derfor ikke tatt med gjennomsnitt her. Spørsmålene om faglig ansattes forventninger ble tatt helt ut av undersøkelsen.

På institusjonsnivå er tallene fra Studiebarometeret og Sisteårsstudenten stabile. Det er en liten nedgang på noen av indikatorene mellom 2020 og 2022. Endringene fra 2021 er små, og gir ikke grunn til å vurdere spesiell oppfølging. Det er ikke store forskjeller mellom fakultetene på disse indikatorene. Resultatene ligger på det nasjonale snittet. Alle fakultetene har pågående arbeid og planer for videre arbeid knyttet til undervisning, veiledning og vurderingsformer. Mye av det som

beskrives handler om å gjennomføre seminarer der undervisere kan møtes for å dele erfaringer og å diskutere innretning. OsloMets utdanningsutvalg har i flere saker i 2022 diskutert vurderingsformer. Selv om tallene ikke skiller seg fra det nasjonale snittet, uttrykker studentene her en vurdering av kvaliteten på veiledning og bruk av digitale verktøy som må føre til en innsats. Også resultatet på tilfredshet med undervisning er lavere enn det OsloMet bør ha som målsetting. I 2022 har dette arbeidet i stor grad handlet om å sette i gang konstruktive diskusjoner på tvers av universitetet. Disse diskusjonene blir grunnlaget for å utforme og arbeide med tiltak i 2023.

Indikatoren Veiledning er den med lavest skår. Det er en økning fra 3,2 til 3,3 i 2022.

Forskningsslitteratur viser at tilbakemelding og veiledning kan ha positiv innvirkning på studentenes motivasjon, gjennomføring og læring. Konstruktive og læringsorienterte tilbakemeldinger underveis i læringsarbeidet virker læringsfremmende fremfor tilbakemeldinger etter at studentens arbeid er ferdig. Et ønske om en dreining mot mer formativ vurdering har vært et ønske fra sentrale myndigheter i lang tid.

Fakultetene problematiserer studentenes tilbakemeldinger på bruk av digitale verktøy på ulike vis. Drøftingene knyttes opp mot satsinger på området og kompetanseutviklingen man antar skjedde under pandemien. Det blir pekt på at uteblitt bedring i tilfredshet kan skyldes økte forventninger hos studentene, og at det er krevende å oppnå god pedagogisk bruk av digital teknologi. En generell digital «tretthet» etter mye digital undervisning under pandemien trekkes også frem som forklaring.

Vurderingene av praksis er også stabile. Det er gjort gode erfaringer med utprøving av nye praksisordninger og samarbeidsformer i estetiske fag. Lærerutdanningene har god tilfredshet i både Studiebarometeret og en egen praksisundersøkelse. Innenfor helseutdanningene er det utfordringer knyttet til at kommunene ikke er pålagt å tilby praksisplasser og at kommunikasjonslinjene mellom kommune- og spesialisthelsetjenestene er utfordrende.

Fakultetene har i perioden gjennomført ulike tiltak knyttet til temaene veiledning, undervisnings- og vurderingsformer. Arbeidet har inkludert å tilrettelegge for studentdrevet læring gjennom bl.a. økt bruk av studentassistenter, evaluering av digitalisering av undervisning under pandemien, refleksjon om erfaringene og erfaringsutveksling. Reduksjon i antall skoleeksamener, som tiltak for mer varierte vurderingsformer i alle program, har også vært jobbet med, særlig i teknologiske fag.

Fakultetene omtaler også tiltak de har planlagt for den kommende perioden. Eksempel på dette er vurderingsseminar for programansvarlige, digital kompetanseheving blant UF-personalet, og forbedring av tekniske løsninger og digital infrastruktur. Det nevnes også videre arbeid med å redusere antallet skriftlige skoleeksamener og å ta i bruk flere alternative vurderingsformer.

Videre arbeid for å heve utdanningsfaglig digital kompetanse blant undervisere er foreslått som et mulig tiltak på institusjonsnivået.

3.3 Ansatte og deres kompetanse

Indikator	2020	2021	2022
Andel førstekompetanse (DBH)	70,2%	68,5%	70,5%
Andel toppkompetanse (professor og dosent)	17,4%	17,5%	17,9%
Andel professorkompetanse (DBH)	15,3%	15,6%	16,1%
Andel dosentkompetanse	1,8%	2,0%	2,1%
Publiseringspoeng per faglige årsverk (DBH)	0,99	1,00	xx
Studiepoeng per faglige årsverk (DBH)	649,4	609,4	586,3

Tabell 4 Indikatorene ansatte og deres kompetanse 2020-2022

Fagmiljøenes kompetansesammensetning er viktig for å sikre god kvalitet i utdanning. Samtlige fakulteter oppfyller nasjonale krav til både første- og professorkompetanse. OsloMet har jobbet målrettet over flere år for å øke andelen av disse, blant annet frem mot universitetsakkrediteringen i 2018.

For OsloMet er det også viktig å anerkjenne betydningen av både utdanningsfaglig- og profesjonsfaglig kompetanse som komplementerende kompetanser til forskerkompetanse når fagmiljøenes påvirkning på utdanningskvaliteten skal diskuteres. Mellom 2020 og 2022 har 232 vitenskapelig ansatte fullført UHPED Pedagogisk grunnkompetanse, og 115 har fullført veilederkurset for ph.d. ved SPS. Meritteringsordningen ved OsloMet utlyses annethvert år, og neste utlysning går i 2023. OsloMet har gjennomført to runder med ordningen, og har nå 8 meritterte undervisere. De meritterte underviserne ved OsloMet inngår i et kollegium. Statusen som merittert underviser gir også en lønnsøkning og et engangsbeløp til underviserens enhet, som skal brukes til utvikling av undervisning og ha et kollegialt tilskudd.

Andelen førstekompetanse holder seg stabil, mens andelen professorkompetanse har økt de siste tre årene. LUI påpeker at de i tillegg til en stor andel ansatte med professorkompetanse også har en stor andel som har dosentkompetanse. Dosentløpet er i større grad rettet mot kvalifikasjoner fra undervisning, fagutvikling og/eller annen pedagogisk virksomhet. Dersom disse hadde blitt regnet med hadde fakultetet hatt en større andel ansatte med toppkompetanse. Legger vi til dosentkompetanse ved alle fire fakultetene som en del av toppkompetansen øker andelen toppkompetanse fra 16 % til 18 %. Pandemien og den påfølgende nedstengningen førte til et økt fokus på digital og pedagogisk kompetanse for å tilrettelegge for studentenes læring i et heldigitalt læringsmiljø. Dette er en viktig del av den utdanningsfaglige kompetansen som er i stadig utvikling. SAM har etablert en Utdanningslab for å gi ansatte et forum for å diskutere undervisningspraksis og for å lære av hverandres erfaringer. HV peker på behovet for å videreutvikle ansattes kompetanse i digital undervisning, studentaktive læringsformer og alternative vurderingsformer. DIGIN er etablert på institusjonsnivå som et tverrfaglig kompetansemiljø med spisskompetanse i pedagogisk bruk av digital teknologi som skal gi veiledning og råd til fagmiljøer ved OsloMet i utvikling av innovative læringsdesign og studentaktive læringsformer.

Fakultetene løfter noen dilemmaer knyttet til det langsiktige arbeidet med økt formell kompetanse i fagmiljøet, blant annet at det innebærer færre faglige ressurser til undervisning. Dette kan være utfordrende med tanke på kvalitet i undervisning. Det kan også by på en økonomisk utfordring fordi økt tid til forskning innebærer økt bruk av vikarer. En slik økning kan bidra til mer nærhet til praksisfeltet, som er positivt med tanke på den profesjonsfaglige kompetansen. På den annen side vil disse vikarene sannsynligvis ikke inneha relevant utdanningsfaglig kompetanse. Dette kan igjen ha innvirkning på undervisningskvaliteten.

Kapittel 4 Tematisk og årlig rapportering for forskerutdanningene

I dette kapittelet går vi i dybden på utvalgte temaer. De tematiske områdene det rapporteres på avviker noe fra bachelor og master. Områdene og indikatorene som programmene skal rapportere på er sykliske, dvs. at de kommer med noe tids mellomrom for å kunne se utviklingen over tid. Enkelte av indikatorene rapporterer programmene på årlig. Forskerutdanningene rapporterer på følgende tematiske områder:

- inntak
- informasjon og infrastruktur
- kvalitet og helhet i programmet
- kandidatenes faglige og psykososiale miljø
- fremdrift/gjennomføringstall/frafall
- *internasjonalisering*
- samfunnsrelevans

For studieåret 2021-2022 (heretter rapporteringsperioden) rapporteres det på tematiske områder markert i kursiv.

Kilder

Underlaget for kvalitetsrapporteringen er hovedsakelig programrapportene. Deretter benyttes resultatene fra OsloMets årlige ph.d.-undersøkelse, samt Tableau og Styringsportalen i den utstrekning det er mulig.

Ph.d.-undersøkelsen gjennomføres årlig, og sendes til ph.d.-kandidater som er aktive ved OsloMets doktorgradsprogrammer. I 2022 var dette Atferdsanalyse (PHBA), Utdanningsvitenskap for lærerutdanning (PHUV), Ingeniørvitenskap (PENG), Helsevitenskap (PHVIT), Samfunnsvitenskap (PHDS, inkludert PHBIB og PHDSASP) og Profesjonsstudier (PHDPROF). Undersøkelsen er gjennomført på engelsk. Det er fjerde gang undersøkelsen gjennomføres med de samme spørsmålene. Resultatene er delt med fakultet/senter og brukes i kvalitetsarbeidet og programrapportene. Ph.d.-undersøkelsen har vært tema i diverse nettverk, samt OsloMets sentrale FoU-utvalg. Undersøkelsen er delt inn i fem faste hoveddeler: 1) bakgrunnsinformasjon om kandidatens tilknytning til OsloMet og ph.d.-programmet, 2) faglig og psykososialt miljø, 3) infrastruktur og informasjon, 4) medbestemmelse, 5) PhD-forum. I tillegg kommer to tilleggsdeler: 6) covid-pandemien og 7) veiledning. For mer informasjon, se vedlegg om ph.d.-undersøkelsen.

Om covid-forlengelser

Ordringen med covid-forlengelser for stipendiater og postdoktorer ble etablert i våren 2020. Avviklingen av ordningen startet våren 2022. Hensikten var å kompensere for tid tapt i pandemien. En stor andel av OsloMet sine stipendiater har fått forlenget sine stipendiatperioder på bakgrunn av ordningen. En mindre andel postdoktorer ble innvilget forlengelse. Begrunnelsene for forlengelsene er for eksempel stengte campusfasiliteter, forsinket datainnsamling, dårlig infrastruktur og forhold hjemme. Under kategorien «annet» er det også mange referanser til syke barn og nedstengte barnehager og skoler. Sykdom og andre helserelaterte problemer som gav rett til sykemeldinger ble ikke dekket av ordningen.

Ph.d.-undersøkelsen har i årene 2020-2022 hatt en egen modul med spørsmål rettet mot utfordringer under covid-19-pandemien. I 2020 og 2021 oppga i underkant av 65 prosent av

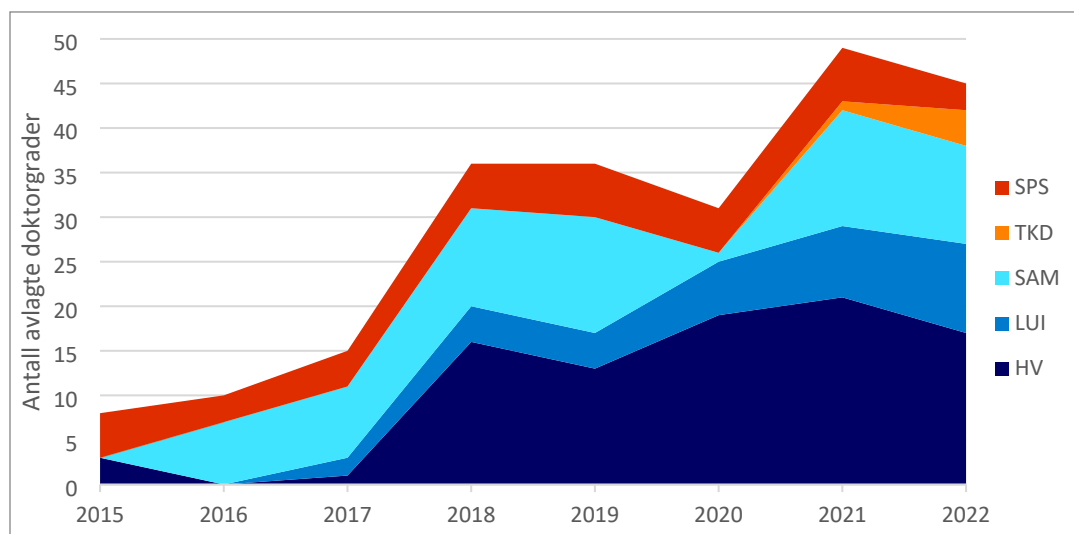
respondentene at deres doktorgradsprosjekt var forsinket på grunn av pandemien. I 2022 var andelen sunket til 55 prosent, men det er altså fortsatt over halvparten av doktorgradskandidatene som er forsinket. De høyeste andelen kandidater som i 2022 oppgir å være forsinket på grunn av pandemien er ved ingeniørvitenskap og profesjonsstudier. Ph.d.-undersøkelsen viser at veilederne gjorde en innsats for å begrense forsinkelsene i den grad det var mulig.

Stipendiatororganisasjonene i Norge (SiN) har publisert en undersøkelse som viser at kandidatene har slitt psykisk gjennom pandemien.³ Det er sannsynlig at dette gjelder OsloMet sine doktorgradskandidater i like stor grad som kandidater ved andre institusjoner. Avtalen om psykisk helsetilbud som OsloMet har med SiO har vært lite brukt i rapporteringsperioden. Om årsaken er at ordningen er ukjent vites ikke, til tross for jevnlig informasjon til fakultetene og at informasjon om ordningen ligger tilgjengelig på OsloMets nettsider.⁴

4.1 Generelt om utviklingen

I rapporteringsperioden varierer den generelle utviklingen mye mellom fakultetene og programmene, som følge av forskjellige prosesser, organisering og behov.

Disputastallene ved OsloMet varierer en del fra år til år. I 2022 hadde universitetet 45 disputaser, mot 49 i 2021. Frem til 2020 hadde OsloMet under 40 disputaser årlig. Det at OsloMet to år på rad har flere enn 40 disputaser er positivt. Figuren nedenfor viser avlagte doktorgrader etter henholdsvis program og fakultet/enhet.

Figur 1 Avlagte doktorgrader ved OsloMet etter program og enhet. 2015-2022. Programmet PHDS omfatter her også PHBIB og PHDSASP. Kilde: OsloMet/FS

HV hadde flest avlagte doktorgrader i 2021 og 2022, fulgt av SAM. TKDs doktorgradsprogram i ingeniørvitenskap startet opp i 2018, og i 2021 og 2022 disputerte 5 kandidater på programmet. I 2022 har alle fakulteter unntatt LUI og TKD en nedgang i antallet disputaser.

³ COVID-19 related project delays, contract extension applications, mental health, and well-being, https://stipendiat.no/wp-content/uploads/2023/01/Covid_survey_2022_SiN-1.pdf

⁴ Psykisk helsehjelp for Ph.d.-kandidater, <https://ansatt.oslomet.no/psykisk-helsehjelp-for-phd-stipendiater>

Alle fakultetene, med unntak av TKD, har en overvekt av kvinner. For eksempel utgjør kvinnelige doktorgradskandidater ca. tre fjerdedeler av doktorgradskandidatene ved HV og SAM. Overvekten av kvinner har ikke særskilt blitt drøftet ved universitetet. Så vidt kjent har ikke programmene eller fakultetene iverksatt tiltak for å oppnå større/bedre kjønnsbalanse.

HV har i lengre tid jobbet med sammenslåing av doktorgradsprogrammene. Fakultetet har en vekst i antallet kandidater, men dette gjelder hovedsakelig på doktorgradsprogrammet i helsevitenskap (PHVIT). Doktorgradsprogrammet i atferdsanalyse (PHBA) har lavt opptak. En sammenslåing av programmene vil øke robustheten i doktorgradsutdanningen. SAM etablerte et fakultetsovergripende doktorgradsprogram i samfunnsvitenskap i 2021, og arbeidet med å konsolidere programmet fortsetter. To nye fagretninger skal samkjøres med to fagretninger som tidligere var selvstendige doktorgradsprogrammer.

I rapporteringsperioden har flere fakulteter begynt å se på samkjøringen av ansettelses- og opptaksprosessene. Dette har tidligere blitt fremhevet som en utfordring av programmene over tid. OsloMet har en prosess for tilsetning og en prosess for opptak, som behandles i forskjellige linjer og i ulike utvalg. Dette fremstår som forvirrende for søkere, og oppfattes som tidkrevende prosesser som ofte er dårlig koordinerte.

Flere av programmene rapporterer om nedgang i antallet doktorgradskandidater eller lave opptakstall. LUI har rapportert om en nedgang i antallet doktorgradskandidater på programmet som følge av interne beslutninger, blant annet en videreføring av opptaksstopp av eksterne kandidater. Ved HV gir PHBA uttrykk for at interne tildelingsrutiner for stipendiatstillinger har medført lave opptakstall for programmet.

4.2 Tematisk rapportering: Internasjonalisering

OsloMet sine doktorgradsprogrammer har en bevisst holdning til internasjonalisering. Til tross for pandemien har programmene tilpasset seg situasjonen, opprettholdt internasjonale aktiviteter og kontakten med internasjonale fagmiljøer, gjennom kortere og lengre utenlandsopphold, konferansedeltagelse og gjesteforskere. Enkelte av våre programmer og fagmiljøer, f.eks. PHBA og PENG, opererer i et internasjonalt fagmiljø på OsloMet. Det er et aspekt ved internasjonaliseringen som er verdt merke seg. PHBA fremhever at halvparten av deres kandidater er utenlandske og kommer fra samarbeidende fagmiljøer ved utenlandske institusjoner. Flere har fremhevet OsloMet sitt utenlandsstipend som en god ordning.

Utenlandsopphold

Alle programmene har hatt kandidater på utenlandsopphold. Rapportene viser at kandidatene besøker forskningsmiljøer på de fleste kontinenter. I rapporteringsperioden har OsloMet hatt kandidater i Afrika, Australia, Asia, Europa og Nord-Amerika. De besøker forskningsmiljøer som er relevante for sine doktorgradsprosjekter, og tilbakemeldingene viser at oppholdet er med på å styrke blant annet avhandlingsarbeidet og bygge internasjonalt nettverk. Varigheten av oppholdene varierer. OsloMet sitt utenlandsstipend brukes av mange doktorgradskandidater, og tildeles løpende gjennom året etter søknad. Dette er en ordning som er spesielt viktig for de som ikke har tilgang til Forskningsrådets utenlandsstipend. Ordningen er populær, og fremstår som underfinansiert i forhold til behovet. Tilbakemeldingene viser behov for endringer i rutiner i tildeling av utenlandsstipendet, spesielt med hensyn til forskningsopphold som planlegges sent i året. En annen tilbakemelding er ønsket om støtte til forberedelse og planlegging av et utlandsopphold. PHDPROF har løst dette ved at kandidatene ved oppstart på programmet får informasjon fra veiledere og senterledelse om hvem som kan bistå dem i planleggingen når de starter på programmet. Flere programmer påpeker at

pandemien har medført et etterslep av forskningsopphold som tas igjen nå. Utenlandsopphold er ikke aktuelt for alle. Årsakene er ulike, men pandemien og familiesituasjonen trekkes frem i denne sammenhengen.

Deltagelse på internasjonale konferanser

I likhet med utenlandsopphold ble deltagelse på internasjonale konferanser rammet av pandemien. Til tross for dette viser programrapportene at aktiviteten var relativt stor i rapporteringsperioden. Det skyldes at flere konferanser ble avholdt digitalt under pandemien. Etter hvert som reiserestriksjoner har endret seg har flere deltatt på fysiske konferanser. De fleste presenterer egen forskning på konferansene. I likhet med utenlandsopphold er konferansene viktige arenaer for å møte andre forskere og bygge internasjonalt nettverk.

Utenlandske medveiledere

Programmene har kartlagt andelen veiledere med tilknytning til utenlandske institusjoner. Rapportene viser at ytterst få har utenlandske hovedveiledere og at andelen medveiledere er større. PHVIT som er OsloMets største program har få utenlandske medveiledere, ca. 5 prosent. SAM opplyser at en del har en veileder fra utenlandsk universitet, uten å nevne antall. LUI oppgir å ha 11 medveiledere fra utenlandsk institusjoner. Geografisk kommer flerparten av veilederne fra Europa, men det finnes også eksempler på at noen har veiledere fra Afrika. Generelt melder programmene om at kandidatene utveksler kunnskap og bygger internasjonalt nettverk i kontakt med forskere i andre land.

Internasjonale samarbeidsavtaler på programmet

En del av programmene rapporterer at de har samarbeidsavtaler med utenlandske institusjoner og forskningsmiljøer. Der hvor slike avtaler eksisterer brukes disse for eksempel til utveksling av doktorgradskandidater, gjesteprofessorer/forskere og samarbeid om emner. SAM fremhever to emner i sin rapport som spesielt internasjonalt rettet. Disse er *Safety of Journalists* og *Theories in Library and Information Science*. Det første doktorgradsemnet er en del av programmet INPART, og partnere er OsloMet, University of the Witwatersrand (Sør-Afrika), Universidade de São Paulo (Brasil) og University of Tulsa (USA). Emnet gjennomføres som en 8 dagers fysisk samling ved OsloMet. *Theories in Library and Information Science* er et samarbeid mellom OsloMet og Åbo Akademi, Högskolan i Borås, Lunds Universitet og Aarhus Universitet. Alle partneruniversiteter deltar med både kandidater og forelesere. Kurset er også åpent for eksterne deltakere fra andre universitet.

Flere programmer tar imot gjesteforskere. De brukes ulikt, men ofte inviteres disse til å undervise i emner (både fysisk og digitalt) og holde gjesteforelesninger. Gjennom disse aktivitetene skapes det kontakt mellom doktorgradskandidater og utenlandske forskningsmiljøer. I forrige rapporteringsperiode skrev PHBA at digital gjennomføring gjorde det enklere å få kapasiteter innen feltet til å undervise.

4.3 Årlig rapportering

Programmene rapporterer årlig på følgende områder:

- Antallet nye kandidater og det faglige nivået ved opptak
- Integrering i forskningsgrupper/-miljøer
- Kvalitet på veiledningen
- Kandidatenes fremdrift
- Relevans og kvalitet i doktorgradseminene
- Sentrale utfordringer på programmene.

I tillegg vil vi her se nærmere på noen av de sentrale temaene som inngår i ph.d.-undersøkelsen.

Doktorgradskandidatenes faglige nivå ved opptak

Ph.d.-forskrift og underliggende regelverk danner rammeverket for opptak på OsloMet sine doktorgradsprogrammer. Programrapportene tyder på at det faglige nivået på nye kandidater er godt. De aller fleste som tas opp har karakteren B eller bedre. Unntaksvis tar programmene opp søkere med karakteren C. Det skjer etter særskilt vurdering på bakgrunn av forskningsaktivitet etter avlagt mastergrad.

Flere av kandidatene som ble tatt opp i rapporteringsperioden hadde ekstern finansiering. Ved SAM gjaldt dette over halvparten av de nye kandidatene. Opptaket til SAM viser også god geografisk spredning, med 11 av kandidatene med bakgrunn fra eksterne institusjoner, hvorav tre utenfor Norge. Ved LUI har enkelte av søkerne fått anledning til å levere en forbedret søknad etter avslag i første runde. Ved PHDPROF vurderes alle kandidatene av den sakkyndig komite. Felles for alle er at DGU behandler og gir opptak.

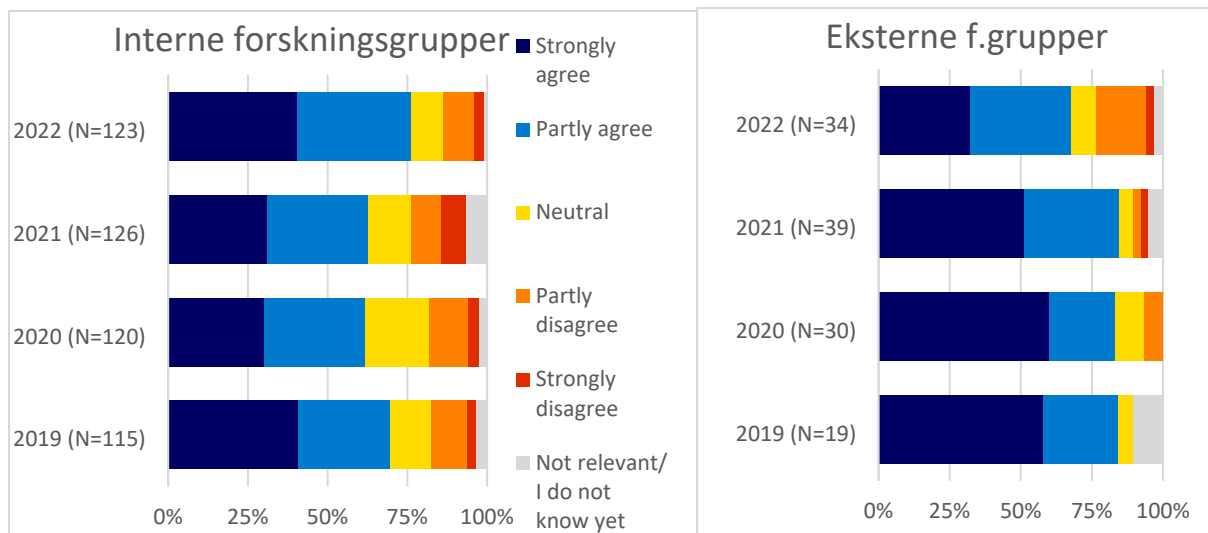
Som nevnt tidligere har flere fakulteter begynt et arbeid for å bedre samkjøre tilsetnings- og opptaksprosessene. OsloMet ser positivt på disse prosessene så lenge de styrker og sikrer kvaliteten i opptakene.

Integrering i forskningsgrupper/-miljøer

I henhold til OsloMets kvalitetssystem er fakultetene ansvarlige for å legge til rette for integrering i forskningsgrupper og forskningsmiljøer. Alle programmene fremhever hvor viktig integreringen er, blant annet for fremdriften og trivselen til doktorgradskandidatene.

I 2022 oppga 84 prosent av respondentene at de var medlem av en forskningsgruppe ved OsloMet, mens 23 prosent var medlem av en forskningsgruppe utenfor OsloMet. Av disse var halvparten kun medlem i en forskningsgruppe utenfor OsloMet. Doktorgradskandidater, for eksempel tilknyttet SimulaMet, vil være i denne gruppen. Totalt 6 prosent var ikke medlem av en forskningsgruppe.

De aller fleste av doktorgradskandidatene er godt integrert i både forskningsgrupper og i forskningsmiljøet, og de aller fleste er fornøyde. Tilbakemeldingene i ph.d.-undersøkelsen viser høyest andel av kandidater som ikke føler seg tilstrekkelig integrert ved HV og TKD. Hva integrasjon i forskningsgrupper utenfor OsloMet angår, er det kandidatene ved TKD som er mest fornøyde. Men det er små antall, slik at svarene er mer usikre enn hva integrasjonen i forskningsgrupper ved OsloMet angår. Tidligere har doktorgradskandidater som har vært tilknyttet eksterne forskningsgrupper vært mer fornøyde enn de som har vært tilknyttet interne forskningsgrupper. I den siste ph.d.-undersøkelsen har dette endret seg. Figur 2 viser svarfordelingen i hvorvidt kandidatene føler at de er integrert i henholdsvis interne og eksterne forskningsgrupper i perioden 2019 til 2020.

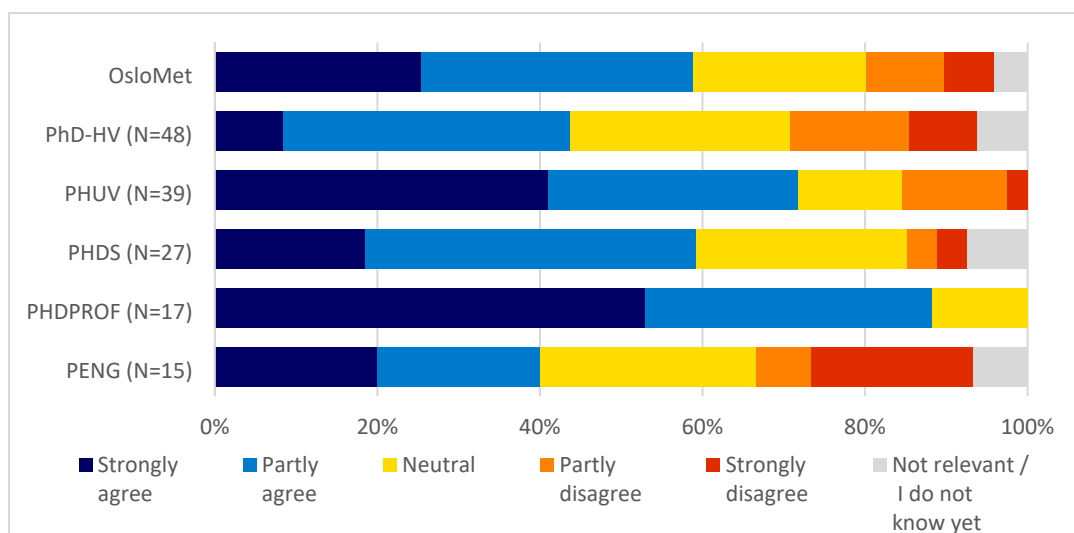
Figur 2 «Jeg er godt integrert i forskningsgruppen ved OsloMet». 2019-2022. Kilde: OsloMet, ph.d.-undersøkelsen

I 2022 er kandidatene som er medlemmer i en intern forskningsgruppe mer fornøyde enn de var i 2019, noe som tyder på at ting er i ferd med å normalisere seg og at aktiviteten i forskningsgruppene er tilbake der den var før pandemien. Hva integrasjon i eksterne forskningsgrupper angår, oppgir de som kun er medlem av en ekstern forskningsgruppe at de er betydelig mer fornøyde enn de som er medlem i både en intern og en ekstern forskningsgruppe.

Doktorgradskandidatene ved PHBA har et høyt antall sampubliseringer med veiledere og med andre medlemmer i forskningsgruppene og i forskningsmiljøene, og programmet mener at dette er en god indikator på integrering. Enkelte av forskningsgruppene ved SAM viderefører prøveprosjekt med å vinkle arbeidet mot kandidatens prosjekter. Effekten av prøveprosjektet er ukjent. Andre forskningsgrupper ved SAM inviterer aktivt nye doktorgradskandidater til å presentere prosjekter sine og diskutere andre sine prosjekter. Utover aktiviteter knyttet til doktorgradsrelevante aktiviteter, er det ikke forventet at doktorgradskandidatene bruker tid på øvrige aktiviteter i forskningsgruppene. Det er ukjent hvordan denne begrensningen påvirker integreringen i forskningsgruppene og forskningsmiljøene ved fakultetet. SPS gjennomførte en intern undersøkelse som viste at kandidatene var misfornøyde med en forskningsgruppe som var tematisk bred. Grep som ble tatt var å dele gruppen i to. Tilbakemeldingene fra kandidatene viste at dette var et godt grep. Dette fremstår som en god og konkret oppfølging av tilbakemeldinger. Doktorgradskandidatene er ofte tilknyttet forskningsgruppen til hovedveileder. PHDPROF har valgt en annen tilnærming, nemlig at kandidatene selv velger forskningsgruppe i samråd med hovedveileder ved oppstart. Både SPS og SAM lar doktorgradskandidatene besøke forskningsgrupper de finner relevante for doktorgradsprosjektet sitt.

SPS oppmuntrer alle doktorgradskandidater til å delta på forskningsseminarer som går på tvers av forskningsgruppene. Til seminaret inviteres eksterne deltagere, gjerne som forelesere. Til tross for at kandidatene er fornøyde med tiltaket, har de gitt tilbakemelding om at det eksterne innslaget er for stort og at det er ønskelig at flere kandidater inviteres til å bidra. Uavhengig av tilbakemeldingen fremstår dette som et godt tiltak for å innlemme doktorgradskandidatene i fagmiljøet og legge til rette for en møteplass mellom doktorgradskandidater og eksterne forskere.

Ph.d.-undersøkelsen viser at det psykososiale arbeidsmiljøet ved noen av fakultetene kunne vært bedre. Dette gjelder hovedsakelig ved HV og TKD, se Figur 3. Det kan stilles spørsmål ved om lavt opptak ved enkelte av programmene over flere år bidrar negativt til arbeidsmiljøet og stipendiatmiljøet.

Figur 3 Det generelle psykososiale miljøet i programmet er godt. 2022. Per program. Kilde: OsloMet, ph.d.-undersøkelsen

Programrapportene tyder på at pandemien sannsynligvis hadde effekt på trivselen. Her er det samsvar mellom programrapportene ph.d.-undersøkelsen som støtter dette bildet. Andelen respondenter som er enige i at det psykososiale miljøet ved programmet var godt gikk betydelig ned i 2020. Selv om pandemien i dag ansees som over, har ennå ikke det psykososiale miljøet for OsloMets doktorgradskandidater normalisert seg. Andelen av respondentene som er fornøyde med det sosiale miljøet blant doktorgradskandidatene ved eget program har gått ned fra 68 prosent i 2019 til 58 prosent i 2022, og det har vært en jevn nedgang i perioden. De som startet på forskerutdanningen under pandemien opplever fremdeles utfordringer med arbeidsmiljøet som det kan ta tid å rydde opp i.

Problemstillingen er drøftet i Programledernetverket for doktorgradsprogrammene (PLN) og i det sentrale FoU-utvalget. Viserektor og prorektor har varslet at de følger opp saken.

Kvalitet i veiledningen

Doktorgradskandidatene til OsloMet er totalt sett tilfredse med veiledningskvaliteten. Nesten 90 prosent av de som svarte på ph.d.-undersøkelsen var helt eller delvis enig i påstanden «jeg er veldig fornøyd med min hovedveileder». Det store flertallet av kandidatene var også fornøyd med sin medveileder. TKD og HV skiller seg ut ved at respondentene er merkbart mindre fornøyd med medveilederne enn med hovedveilederne. Programrapportene viser det samme.

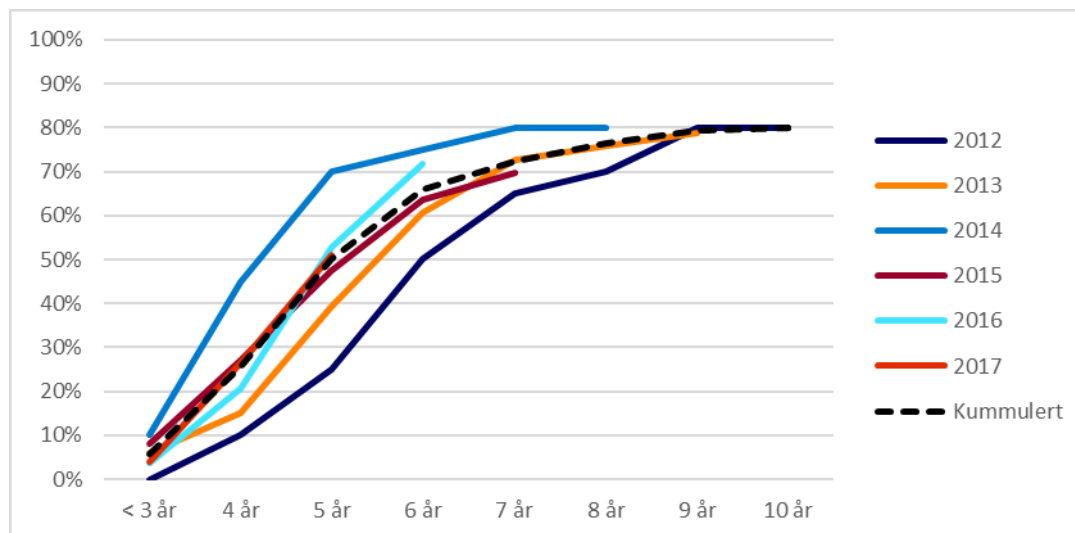
Dette gjaldt både under pandemien og etter pandemien, og kan henge sammen med at fakultetene og senterne har gode rutiner for å gripe tak i problematiske veilederforhold. I denne sammenhengen kan rutinen ved PHDPROF fremheves. I tilfeller av dårlig match mellom hovedveileder og kandidat får kandidaten ny hovedveileder. Programmet er tydelig ovenfor kandidater og veiledere at veilederskifter er greit. Dette er tema på stipendiatlunsjer og veilederlunsjer. Programmet fremhever videre at god veiledning innebærer tydelige avtaler, forventningsavklaringer og samarbeid fra oppstart. Det er også grunn til å fremheve LUI sitt tiltak der de lar kandidatene avvente valget av medveileder til de har blitt godt kjent med eget prosjekt. Dette fremstår som gode og systematiske tiltak som kan bidra til styrking av gjennomstrømningen ved programmene. I den grad det er misnøye med hovedveileder viser ph.d.-undersøkelsen at den er størst ved TKD og SAM. TKD har et nytt program, mens SAM holder på med konsolidering av det nye programmet sitt som består av to nye fagretninger og to tidligere doktorgradsprogrammer. Dette er faktorer som kan forklare misnøyen.

Veileders faglige kompetanse bør samsvare med doktorgradsprosjektets faglige profil, og kan knyttes til tilfredsheten med veiledningskvaliteten. Ph.d.-undersøkelsen spør om hoved- og medveileders kompetanse passer med kandidatens ph.d.-prosjekt. Nesten 90 prosent svarte at kompetansen matchet bra med hovedveileder. Spesielt ved LUI var andelen høy. TKD hadde høyest andel misfornøyde respondenter. Andelen som matchet bra med medveileder var den samme som for hovedveileder, og også her var respondentene ved LUI mest fornøyde.

Kandidatenes fremdrift

KDs mål er at gjennomstrømningen i doktorgradsutdanningen skal være på 75 prosent⁵ etter 6 år. OsloMet har over tid ligget under det nasjonale snittet for gjennomstrømning i sektoren og de to siste årene har gjennomstrømningen vært litt over 60 prosent etter 6 år. Resultatet for 2022 er bedre enn 2021. Tall fra Tableau viser at litt flere mannlige doktorgradskandidater gjennomfører innen seks år sammenlignet med kvinnelige. Tidligere undersøkelser har vist at kvinner ofte bruker lenger tid i doktorgradsutdanningen enn menn, se for eksempel Wiig et al. (2021)⁶.

Gjennomstrømningsprosenten varierer mye mellom programmene.

Figur 4 Gjennomføringsgrad ved OsloMets doktorgradsutdanninger etter 3 til 10 år per 2022. Kumulerte tall. Kilde: OsloMet, FS

Figur 4 viser andelen av doktorgradskandidatene som ble tatt opp i årene 2012-2017 som hadde disputert per 2022, det vil si fra 3 til 10 år etter at de startet på forskerutdanningen. Den stiplede linjen viser den kumulerte gjennomføringsgraden⁷ for de 6 kullene med doktorgradskandidater. Figuren viser at om lag 80 prosent av OsloMets doktorgradskandidater har disputert innen 10 år.

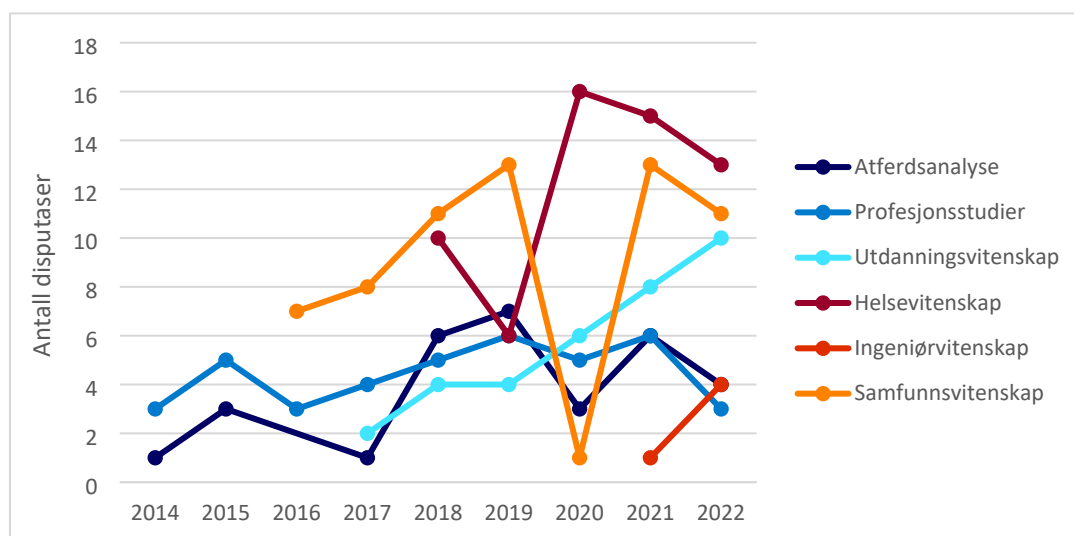
⁵ Kunnskapsdepartementet. (2012). Høyere utdanning 2012. Tilstandsrapport. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

⁶ Ole Wiig, Hebe Gunnes, Ole Villund, Berit Hyllseth, Herdis Hølleland, Bjarne Mundal og Bjørn Magne Olsen: [Forskerrekrutteringsmonitoren. Dokumentasjon av system for monitorering av rekruttering til norsk forskning. Pilot 2](#). NIFU arbeidsnotat 2021:16.

⁷ Dette innebærer at samtlige kandidater er med etter 3, 4 og 5 år, mens kun de 5 første årgangene er inkludert etter 6 år, de fire første etter 7 år osv. Vi bruker her «gjennomføringsgrad» i stedet for «gjennomstrømningsprosent» fordi vi ser på en lengre periode enn det som ligger til grunn for KDs nasjonale styringsparametere knyttet til gjennomstrømning på ph.d.-feltet. Det er grunn til å tro at de aller fleste som ikke har disputert etter 10 år, ikke kommer til å fullføre.

Programmene jobber kontinuerlig med kandidatens fremdrift. Rapportene vitner om tett oppfølging av sine doktorgradskandidater ved alle programmene. Noen arbeider mer systematisk enn andre. I likhet med andre tilsatte skal interne doktorgradskandidater ha årlige medarbeidersamtaler. SAM og SPS presiserer at de har årlige samtaler med kandidatene sine. SAM har i tillegg oppfølgingsamtaler for eksterne kandidater. Fakultetet arrangerer i tillegg jevnlig doktorgradsseminarer. SPS krever i tillegg en plan for arbeidet det neste året. Dette er konkrete tiltak for å sikre tilknytning til stipendiatmiljøet, og derigjennom styrke gjennomstrømningen.

LUI har over flere år hatt lave disputastall og gjennomstrømningstall. PHUV har tatt konkrete grep som blant annet innebærer etablering av kull. Dette er en erkjennelse av at trivsel er viktig for det sosiale miljøet, og kan bidra til å øke gjennomstrømningen. Dette er ett av flere tiltak fakultetet har iverksatt. Det vil ta noe tid før man ser effekten av tiltakene, men allerede i 2022 viser Tableau at fakultetet har bedre gjennomstrømningstall enn tidligere. Tabellen under viser en oppadgående trend for LUI. Tiden vil vise om dette er et blaff, eller om det er effekten av iverksatte tiltak.

Figur 5 Utvikling i antall disputaser ved OsloMet etter program. 2014 – 2022. Kilde: OsloMet/FS

Flere av programmene peker på at kandidater som ikke får levert i løpet av stipendiatperioden kan få utfordringer med å fullføre fordi de må finne seg annet lønnet arbeid. Det medfører mindre tid til avhandlingsarbeidet med påfølgende forsinkelser. OsloMet krever ikke lønnsmidler når kandidater forlenges utover kontraktperioden.

Relevansen og kvaliteten på doktorgradsemnene

Doktorgradsløpet består av to deler; opplæringsdelen og avhandling. Opplæringsdelen teller normalt 30 studiepoeng av et løp på totalt 180 studiepoeng. Emneporteføljen på doktorgradsnivået skal være relevant og holde god kvalitet. Doktorgradsemnene vurderes av doktorgradskandidatene etter hver gjennomføring. Vurderingen skal legge grunnlaget for utvikling av emnene. Det forventes at programmene gir tilbakemelding til kandidatene om hvordan vurderingene er brukt i kvalitetsarbeidet.

Relevans

OsloMet har relevante doktorgradsemner. Det gjelder både de obligatoriske og valgfrie emnene. I store programmer med bred tematisk variasjon i doktorgradsprosjektene kan relevansen oppleves som mindre. Det gjelder f.eks. ett av de obligatoriske emnene ved PHVIT. Dette løses for eksempel ved at fritak blir gitt mot at annet relevant eksternt emne innpasses i opplæringsdelen. Ved SAM var

25 prosent av doktorgradskandidatene misfornøyde med relevansen til emnene. Litt over halvparten av kandidatene ved fakultetet fant relevante emner ved andre institusjoner i Norge.

En av styrkene ved programmene er at kandidatene står relativt fritt til å velge emner utover det som tilbys på eget program. Det innebærer at det er lav terskel for å ta doktorgradsemner internt på OsloMet og ved eksterne institusjoner, også ved utenlandske institusjoner. Forskerskoler tilbyr også emner som ofte er relevante for OsloMet sine kandidater.⁸ Til en viss grad oppmuntres kandidatene til å søke seg til andre institusjoner. Hovedsakelig fordi doktorgradskandidatene finner relevante emner for sitt prosjekt, men også fordi det bidrar til nettverksbygging. Noen av programmene fremhever også nytten av å ha eksterne kandidater på egne programmer.

Kvalitet

De aller fleste doktorgradskandidater er fornøyde med kvaliteten på emnene og den faglige bredden. Det at man har en viss tilstrømning av eksterne kandidater som søker seg til OsloMet sine emner tyder på god kvalitet. Utfordringsbildet til kvaliteten varierer mellom fakultetene. PHBA melder at kandidatene etterlyser flere og hyppigere emner. Den lave hyppigheten av emnegjennomføring knyttes til lave opptak av nye kandidater over flere år. Programmet har løst dette ved å anbefale eksterne kurs til kandidatene. PHUV rapporterer at pandemien svekket kvaliteten på emneundervisningen. Det knyttes til manglende infrastruktur og teknisk kunnskap, som tok tid fra undervisningen.

Ph.d.-undersøkelsen viser at doktorgradskandidatene ikke er fornøyd med hvordan tilbakemeldingene deres håndteres. Her har noen programmer gjort tiltak som skal sørge for denne tilbakemeldingen. PHDPROF har besluttet å lage oppsummeringer av endringer i emnene og tilgjengeliggjøre disse i Canvas. Ved PHUV har man laget rutiner for tilbakemeldinger fra kandidatene. Flere av programrapportene beskriver ikke hvordan tilbakemeldingene til kandidatene følges opp, og det er en svakhet i rapporteringen.

Sentrale utfordringer på programmet

Av sentrale utfordringer som flere av programmene nevner i ulike sammenhenger er kritikk mot OsloMets nettsider. Den samme kritikken ses også i ph.d.-undersøkelsen. Tilbakemeldingen er at det vanskelig å finne informasjon på nettsidene. Den enkleste måten for kandidatene er å google. Kvaliteten på programmene henger sammen med kvaliteten på infrastrukturen.

SAM nevner bygging av nytt felles ph.d.-program (kultur/erfaringsutveksling, rutiner), integrering i forskningsgrupper, gjennomstrømning (flere med pliktarbeid) og ekstern finansiering som sentrale utfordringer på programmet (spesielt på fagretningen som tidl. var PBIB).

Av sentrale utfordringer nevner LUI blant annet inntakskvalitet, forholdet mellom ansettelse og opptak, gjennomstrømning, oppfølging av eksterne kandidater.

Programmene på HV rapporterer ikke om noen spesielle utfordringer utover at det arbeides med en sammenslåing av programmene ved HV og at det trengs bedre nettsider med informasjon om internasjonaliseringsmuligheter.

PHDPROF nevner integrering av eksterne kandidater i forskningsgrupper/miljø, ønsker å bruke flere eksterne veiledere som hovedveiledere, at doktorgradskandidater med offentlig-ph.d./nærings-ph.d.-stipendier bruker mye tid til å tilegne seg den akademiske arbeidsformen og programmet skal

⁸ Oversikt over forskerskoler - <https://ansatt.oslomet.no/forskerskoler>.

jobbe for å styrke den sosiale trivselen, som de mener er skadelidende etter pandemien. I tillegg skriver de at nettsidene skårer dårlig.

Vedlegg

Oppsummering av ph.d.-undersøkelsen 2022